

UZASADNIENIE

W dniu 3 września 2014 roku M. K. złożyła w tutejszym Sądzie wniosek o zmianę postanowienia z dnia 5.7.2013 roku wydanego w sprawie o sygn. akt I Ns 510/13 o stwierdzeniu nabycia spadku po swojej matce A. K. poprzez stwierdzenie, iż spadek po niej na podstawie testamentu notarialnego nabyła w całości wnioskodawczyni. Zażądała też przyznania kosztów postępowania. Uzasadniając żądanie podała, iż o fakcie istnienia testamentu dowiedziała się od swego przyrodniego brata dopiero po koniec lipca 2014 roku. Stąd też nie mogła się nań wcześniej powołać. Spadkobiercy ustawowi przypuszczali, że A. K. sporządziła testament, jednak nikt nie znał miejsca jego przechowywania.

Uczestniczka B. K. zażądała oddalenia wniosku i zasądzenia kosztów postępowania od wnioskodawczyni. Podniosła zarzut niedochowania przez M. K. terminu określonego w art. 679 kpc. Wskazała, iż spadkobierczyni mogła go przedstawić już w trakcie trwania postępowania o stwierdzenie nabycia spadku. Zakwestionowała też, by A. D. znalazł testament dopiero pod koniec lipca 2014 roku. Syn mieszkał wraz ze spadkodawczynią aż do jej śmierci. Po śmierci A. K. spadkobiercy mieli wystarczająco dużo czasu, by poczynić kroki w celu odnalezienia testamentu. Wnioskodawczyni wszak przypuszczała, że matka wyraziła swą ostatnią wolę. Nie podniosła tego jednak podczas postępowania o stwierdzenie nabycia spadku.

Uczestnik postępowania A. D. przychylił się do wniosku.

Uczestnicy J. Z. i A. Z. pozostawili orzeczenie do uznania Sądu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

A. K. zmarła 11 października 2012 roku w G.. Przed śmiercią stale mieszkała w W.. Zmarła jako wdowa. Miała ośmioro dzieci:

- A. D., B. K., M. K.,
- J. S., U. Z., które zmarły przed spadkodawczynią, pozostawiając zstępnych,
- J. K. (1), K. K. (2), którzy zmarli przed spadkodawczynią jako bezdzietni kawalerowie,
- J. K. (2), który zmarł po spadkodawczyni jako bezdzietny kawaler.

Dzieci przysposobionych ani pozamałżeńskich zmarła nie posiadała.

Dowody:

akty stanu cywilnego w akta sprawy I Ns 510/31

zapewnienie spadkowe M. K., k. 115-116

Dnia 25 lutego 2013 roku do tutejszego Sądu wpłynął wniosek B. K. o stwierdzenie nabycia spadku po A. K.. Uczestniczką postępowania była M. K.. Sprawę zarejestrowano pod sygnaturą akt I Ns 510/13, a 5 lipca 2013 roku wydano postanowienie w przedmiocie nabycia spadku. Zgodnie z tym orzeczeniem spadek na podstawie ustawy dziedziczyły dzieci spadkobierczyni B. K., M. K., A. D., J. K. (2) po 1/6 części oraz jej wnuki J. B. (Z.), A. Z. po 1/12 części, P. S., R. S. (1), R. S. (2) po 1/18 części.

Dowody:

wniosek i postanowienie w aktach sprawy I Ns 510/13

Na przełomie czerwca i lipca 2014 roku syn spadkodawczyni A. D., do śmierci z nią mieszkający, w swoich dokumentach odnalazł dwa wypisy z aktu notarialnego sporządzonego przez notariusza A. P., zawierające testament matki. Poinformował o tym telefonicznie zamieszkałą w Niemczech siostrę M. K.. Do przekazania testamentu doszło na przełomie lipca i sierpnia 2014 roku, kiedy to wnioskodawczyni przyjechała do Polski. M. K. w dniu 3 września 2014 roku wniosła do Sądu o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku.

Na podstawie testamentu notarialnego z dnia 1.12.1995 r. sporządzonego przed notariuszem A. P. w siedzibie kancelarii w G. A. K. na jedyną spadkobierczynię powołała swoją córkę M. K.. Akt notarialny został zarejestrowany w repertorium A pod numerem (...). Pod kolejnymi numerami (...) i (...) zapisano wypisy aktu notarialnego - testamentu A. K., wydane do rąk spadkodawczyni.

Jest to jedyny testament spadkodawczyni. Nie został odwołany ani zmieniony. Spadkobierczyni testamentowa nie składała oświadczeń w przedmiocie przyjęcia czy odrzucenia spadku, nie zrzekła się spadku, nie została uznana za niegodną dziedziczenia.

Dowód:

wypisy z aktów notarialnych zawierających testament

zapewnienie spadkowe M. K., k. 115-116

zeznania M. K., k. 115-116

zeznania A. D., k. 116

Spadkodawczyni za życia twierdziła, że musi sporządzić testament. Wypisu z aktu notarialnego nikomu ze spadkobierców jednak nie pokazała. Nie podała kogo uczyniła spadkobiercą ani w jakiej formie testament został sporządzony.

Spadkobierczyni ustawowa B. K. w styczniu 2013 roku dowiedziała się, że matka sporządziła testament. Wypytywała wszystkich w rodzinie gdzie on się znajduje. Nie otrzymała konkretnej informacji.

Spadkobierczyni J. Z. poszukiwała testamentu w jedenastu kancelariach notarialnych. Testamentu rodzina szukała również w domu, gdzie zmarła mieszkała przed śmiercią.

Bezpośrednio po śmierci A. K. w jej ostatnim miejscu zamieszkania testamentu poszukiwał także jej syn A. D. oraz córka wnioskodawczyni S. F..

Testatorka bardzo kochała córkę M. K.. Wnioskodawczyni była przez matkę faworyzowana. W rodzinie mówiło się, że to ona spadek odziedziczy. Spadkodawczyni jednak chciała, by w jej domu do śmierci mógł mieszkać syn A. D.. Spadkodawczyni zmarła niespodziewanie.

B. K. nie utrzymywała kontaktów ani z matką ani z siostrą M. K..

zeznania B. K., k. 88

zeznania M. K., k. 115-116

zeznania świadka S. F., k. 115

zeznania A. D., k. 116

zeznania J. Z., 116

Sąd nie dał wiary zeznaniom J. Z. w zakresie odnalezienia przez A. D. testamentu na przełomie października i listopada 2013 roku. Twierdzenie to nie zostało poparte żadnymi innymi dowodami. Stoi w sprzeczności z zeznaniami samego A. D., który nie ma żadnego interesu w podawaniu nieprawdziwych danych, jak też M. K.. B. K. nie dysponowała konkretnymi informacjami na ten temat.

Sąd zważył, co następuje

Wniosek o zmianę postanowienia w przedmiocie nabycia spadku po A. K. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 679 § 1, 2, i 3 k.p.c. dowód, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku, nie jest spadkobiercą lub że jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony, może być przeprowadzony tylko w postępowaniu o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku, z zastosowaniem przepisów w przedmiocie postępowania o stwierdzenie nabycia spadku i przedmiotu zapisu windykacyjnego. Jednakże ten, kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może tylko wówczas żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość. Wniosek o wszczęcie takiego postępowania może zgłosić każdy zainteresowany. W razie przeprowadzenia dowodu, że spadek w całości lub w części nabyła inna osoba niż wskazana w prawomocnym postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku, sąd spadku, zmieniając to postanowienie, stwierdzi nabycie spadku zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym.

Z cytowanego przepisu wynikają istotne ograniczenia odnoszące się do uczestników poprzedniego postępowania. Uczestnik taki nie może żądać zmiany postanowienia na podstawie, która znana mu była w toku poprzedniego postępowania. Drugie ograniczenie dotyczy terminu do złożenia wniosku o zmianę postanowienia, który nie może przekroczyć roku od chwili, gdy zainteresowany uzyskał możliwość powołania się na podstawę poprzednio dla niego niedostępną.

W przedmiotowej sprawie oba warunki zostały spełnione. Wnioskodawczyni M. K. jest zainteresowaną w sprawie. Była uczestniczką poprzedniego postępowania, ale ani ona ani nikt z pozostałych uczestników nie znajdował się wówczas w posiadaniu ważnego testamentu spadkodawczyni. Uczestnicy jedynie domyślali się, że A. K. sporządziła testament, bo za życia twierdziła, że testament musi napisać. Rodzina spadkodawczyni usilnie poszukiwała dokumentu – zarówno w ostatnim miejscu zamieszkania spadkodawczyni, jak i w kancelariach notarialnych. Testamentu nie odnaleziono. Samo przypuszczenie istnienia ostatniej woli nie jest wystarczające do wydanie orzeczenia na tej podstawie. Nieznana była ani forma testamentu ani jego treść. Sąd stwierdził więc nabycie spadku na podstawie ustawy.

Nikt ze spadkobierców nie widział spisanej ostatniej woli A. K. aż do czerwca/lipca 2014 roku. W tym czasie A. D. znalazł testament i poinformował o tym spadkobierczynię. Wnioskodawczyni weszła w posiadanie wypisu z aktu notarialnego na przełomie lipca i sierpnia 2014 roku, kiedy to przyjechała do Polski. M. K. w dniu 3 września 2014 roku wniosła do Sądu o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. Termin do złożenia wniosku został więc dochowany.

Podnoszony przez pełnomocnika B. K. fakt znalezienia testamentu przez A. D. na przełomie października i listopada 2013 roku (czemu Sąd nie dał wiary) nie wpłynąłby w żaden sposób na zasadność wniosku. Okolicznością istotną wyartykułowaną w art. 679 kpc jest bowiem moment uzyskania możliwości powołania się na nową podstawę żądania przez osobę inicjującą postępowanie w przedmiocie zmiany stwierdzenia nabycia spadku, przez zainteresowanego mającego legitymację czynną do wystąpienia do Sądu. Czas dowiedzenia się przez M. K. o istnieniu testamentu notarialnego ustalony na przełom czerwca i lipca 2014 roku nie był kwestionowany przez żadnego z uczestników.

Za art. 941 k.c. należy podnieść, że rozporządzić na wypadek śmierci można jedynie przez testament. Testament może być sporządzony w formie aktu notarialnego (art. 950 k.c.).

Ważność testamentu z dnia 1.12.1995 roku nie budziła wątpliwości. Wady testamentu powodujące jego nieważność nie ujawniły się w toku postępowania. Uczestnicy podkreślali, że A. K. bardzo kochała córkę M. K., miała z nią bardzo dobry kontakt, faworyzowała ją.

W związku z powyższym Sąd zmienił punkt 1 postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 5.07.2013 roku wydanego w sprawie I Ns 510/13 w ten sposób, że stwierdził, iż spadek po A. K., córce S. i G., zmarłej dnia 11 października 2012 roku w G., ostatnio stale zamieszkałej w W., na podstawie testamentu notarialnego z dnia 1.12.1995r., nabyła jej córka M. K., córka S., w całości.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., który stanowi naczelną zasadę orzekania w przedmiocie kosztów postępowania nieprocesowego. W interesie wszystkich uczestników leżało przeprowadzenie niniejszego postępowania i wydanie postanowienia prawdziwie odzwierciedlającego porządek dziedziczenia, mimo że same interesy majątkowe zainteresowanych były przeciwstawne.

SSR Joanna Zachorowska